SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:n lausunto aiheeseen Valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (jätepuitedirektiivin muutos)

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) haluaa tuoda tietoonne seuraavan kirjallisen asiantuntijalausunnon.

SBB suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta.

Jätehierarkian mukaan (elintarvike)jätteen ehkäiseminen on etusijalla, mutta erityisen tärkeää on myös saada elintarvikejätteen ravinteet kiertoon ja hyödynnetyksi. Siksi, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry haluaa korostaa elintarvikejätteen kierrätyksen tehostamisen tärkeyttä: Tämä puuttui komission ehdotuksesta.

TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Ruokajätteen vähentämisen lisäksi tulee kiinnittää huomiota biojätteen kierrätyksen ja keräyksen lisäämiseen. Jos biojätteen kierrättäminen ei tehostu riittävästi vuoteen 2025 mennessä, niin viimeistään vuoteen 2027 mennessä on otettava käyttöön tehokkaampia keinoja ja harkittava sitovien ruokajätteen (food waste) kierrätystavoitteiden asettamista koko ruokaketjulle; kuten kaupalle, elintarviketeollisuudelle ja yhdyskunnille.

Perustelut: Suomi ei tule todennäköisesti saavuttamaan jätedirektiivissä vuodelle 2025 (1.1.2025) asetettua yhdyskuntajätteen kierrätystavoitetta, 55 massa-%. Siksi näemme, että vuodelle 2035 (1.1.2035) asetettu 65 massa-% voi olla myös erittäin vaikea saavuttaa. Valtakunnallisessa jätelaissa ei aseteta tavoitteita kierrätysasteelle, mutta kansallisessa jäteasetuksessa yhdyskuntajätteen tavoitteet ovat jätedirektiivin mukaisia.

Biojätteelle ei ole asetettu laillisesti sitovaa kierrätystavoitetta. Ainoastaan kansallisessa jätesuunnitelmassa on asetettu epävirallinen tavoite, jonka mukaan 65 % biojätteestä kierrätetään vuoteen 2030 mennessä ja edistetään muun biohajoavan jätteen kierrätystä. Tätä epävirallista tavoitetta Suomi tuskin saavuttaa, koska biojätteen kierrätyksessä ei ole havaittu nousevaa trendiä; vuonna 2021 biojätteen kierrätysaste oli vain 36 %.

Suomessa ei ole biojätteen erilliskeräykseen ole riittävästi kannustimia: Biojätteen erilliskeräys on ja tulee olemaan osalle kunnista kallista. Suomi on siirtymävaiheessa, nyt kun kunnat ovat kansallisen jäteasetuksen mukaan velvollisia järjestämään biojätteen erilliskeräyksen kaikille yli 10 000 asukkaan taajamien asuinkiinteistöille viimeistään 19.7.2024. Biojätteen keräysaste nousee tulevina vuosina erilliskeräysvelvollisuuden tullessa voimaan.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

VERTAILUVUOSI JA RAPORTOINTI

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry arvostaisi Komission ehdotuksessa joustavuutta sallia aikaisempi viitevuosi kuin 2020 elintarvikejätteen vähentämistavoitteelle. Näin voidaan ainakin osittain tunnistaa Suomessa ennen vuotta 2020 tehdyt ponnistelut elintarvikejätteen hillitsemiseksi.

Haluamme korostaa seurannan ja kokonaisvaltaisen tilannearvioinnin tärkeyttä. On tärkeää varmistaa, että eri jäsenmaiden elintarvikejätettä koskevat tiedot ovat vertailukelpoisia. Nyt yhtenäistä tietoa ei ole saatavilla ja elintarvikejätteen mittaus- ja raportointimenetelmät sekä -käytännöt vaihtelevat suuresti jäsenmaiden välillä.

Pidämme kannatettavana Komission ehdotusta, jonka mukaan komissio arvioi vähennystavoitteita uudelleen vuoteen 2028 mennessä tarkempien ja johdonmukaisempien elintarvikejätettä koskevien tietojen perusteella eri jäsenvaltioissa sekä antaa tarvittaessa säädösmuutosehdotuksen saatujen tietojen pohjalta.

Pidämme myös tärkeänä parantaa alkutuotannon resurssitehokkuutta. Alkutuotannon aikana aiheutuu suurin määrä ruokahävikistä. Tunnistamme, että alkutuotannon jätteiden syntymääriin ja hävikkiin vaikuttavat merkittävissä määrin sääolosuhteet, tauti- tai tuholaistilanteet. Tämä tulee toki ottaa huomioon tarkastelussa. Ruokaketjun resurssitehokkuuden parantamiseksi on kuitenkin tunnistettavissa erilaisia keinoja alkutuotannon hävikin vähentämiseksi.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että ilmastonmuutoksen myötä sääolosuhteiden, tautien ja tuholaisten aiheuttavan haitan uskotaan lisääntyvän. Tähän on erittäin tärkeä varautua jo ennakkoon. Täten on tärkeää, että Suomessa on riittävästi käsittelykapasiteettia eläinperäisten sivutuotteiden ja maatalouden jätteiden käsittelyyn myös poikkeustilanteissa. Syksyn 2023 aikana saatiin juuri ja juuri hoidettua lintuinfluenssasta kontaminoituneet siipikarja- ja turkiseläimet sekä luonnon eläimet.

TERMIEN SELKEYTTÄMINEN

Haluamme lopuksi huomauttaa, että EU:n lainsäädännössä ei ole määritelmää ruokahävikille. Ehdotuksessa komissio viittaa pääasiassa elintarvikejätteeseen, mutta ehdotuksesta ei tehdä kaikilta osin selvää, milloin se viittaa ruokahävikkiin ja milloin elintarvikejätteeseen. Tähän tulisi saada selkeyttä.

Yhteystiedot: Nelli Pitkänen, Ravinnekierrätyksen asiantuntija, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Eteläranta 10, 00131 Helsinki, 0400 976 053 | nelli.pitkanen@biokierto.fi